

DIVIZNA
LIBEREC

NEWSLETTER 03/2024

NOVINKY Z DIVIZNY

Se začínajícím podzimem za vámi opět přichází náš **nový** newsletter. Rádi zdůrazňujeme slovo **nový**, protože ve světě environmentální výchovy je novinek opravdu hodně.

V článku Jana Činčery se dočtete, že během těchto dní má MŠMT schválit novou podobu rámcového plánu vzdělávání pro základní školy, který otevírá řadu příležitostí. Například klade větší důraz na propojení výuky s místem, kde žáci žijí. Věříme, že o to nám všem společně jde.

Příspěvek Aleše Kočího se věnuje tématu, jaké nové možnosti vzdělávání jsme pro vás připravili na nejbližší období. Těšíme se, že si z naší nabídky akcí vyberete a společně se na některé z nich setkáme. První příležitosti jsou již v říjnu.

V následné pozvánce Mirky Novákové vás informujeme a zveme na tradiční setkání pedagogů v Sedmihorkách na téma Environmentální výchova - nové cesty. Letos se uskuteční v termínu 10. - 12. října. Jste srdečně zváni.

Další novinkou je hra Detektivem v zoo. Jedná se o samoobslužný program, který jsme pro vás spustili v srpnu u příležitosti 120. výročí založení liberecké zoo. Pátrání se můžete zúčastnit se svou třídou nebo společně s rodinou. Více vám poví příspěvek Alice Hudcové.

Takže neváhejte a využijte naplno **nové** příležitosti, které se před vámi otevírají.

Redakce newsletteru SEV DIVIZNA Liberec vám přeje příjemné podzimní počtení.

POJĎTE SE S NÁMI VZDĚLÁVAT!

Ve školním roce 2024/2025 jsme opět připravili několik zajímavých vzdělávacích akcí pro pedagogy i pro studenty pedagogických fakult nebo pro další zájemce.

Nebojte se, nebudu je všechny vyjmenovávat a popisovat, ale rád bych doporučil Vaší pozornosti některé z nich. A to zejména z důvodu, že nyní vrcholí revize rámcových vzdělávacích programů.

Pozice environmentální výchovy, jako průřezového tématu, se v navrhovaném RVP poněkud liší. Environmentální výchova nezmizela, jen je třeba ji vidět v jiných částech dokumentu a také v jiných příležitostech. Tomuto tématu se věnuje článek, který pro vás napsal do našeho zpravodaje Jan Činčera. Je velmi inspirativní, přečtěte si jej. A jak se to týká našich akcí pro pedagogy?

Společně s Honzou Činčerou jsme na jarní termín **13. 3. 2025** připravili k tomuto tématu seminář **„Environmentální výchova po kurikulární reformě aneb jaké změny přinesla pro environmentální výchovu revize RVP“**. Tak se přihlaste, bude to hodně zajímavé.

V novém návrhu RVP je i více prostoru věnováno „klimatickému vzdělávání“. Na to krásně navazuje metodický seminář **„Jak na klima“** připravený na **1. 10. 2024**. Přinese spousty praktických ukázek, jak lze problematiku klimatické změny uchopit ve výuce. Je to aktuální téma, je to silný trend ve vzdělávání a my vám chceme s tímto tématem metodicky i fakticky pomoci.

Podpora pedagogům patří mezi naše významné aktivity - fotografie z exkurze Proč Ještěd není sopka.

Vzhledem k faktu, že v dnešní dynamické době, kdy jedna změna střídá druhou, je obtížné se vyznat v novinkách a nových postupech v každé oblasti lidské činnosti, je velmi pravděpodobné, že uděláme někdy nějakou chybu. A to je přirozené a je třeba se z toho nehroudit. Chyba nám dokáže dokonce i pomoci. Paní Olga Medlíková, se kterou velmi dlouho spolupracujeme, připravila na toto téma seminář, který pořádáme **13. 2. 2025** pod názvem **„Chyba není konec světa“**. Velmi doporučuji!

Celou nabídku vzdělávacích akcí pro tento školní rok můžete nalézt [ZDE](#), včetně toho, jak se objednat.

Moc se těším, že se s některými z vás na našich akcích potkám. Spolupráce s pedagogy je pro naše středisko velmi důležitá a rádi vám pomáháme ve vaší práci.

Za celý kolektiv SEV DIVIZNA Liberec

Aleš Kočí

Srdečně vás zveme na třídení akci Environmentální výchova – Nové cesty, která se koná v Autocampu Sedmihorky u Turnova **od čtvrtka do soboty 10. 10. – 12. 10. 2024.**

Čeká vás bohatý program a také spousta novinek v oblasti EVVO. Novinkou je také to, že se můžete přihlašovat samostatně na jednotlivé dny.

Přihláška je k dispozici [ZDE](#).
Více informací naleznete [ZDE](#).

Za SEV DIVIZNA Liberec Mirka Nováková

POZVÁNKA NA SETKÁNÍ PEDAGOGŮ V SEDMIHORKÁCH

Zajímá vás environmentální výchova? Chcete vědět, co je nového v této sféře vzdělávání? Chcete potkat stejně naladěné pedagogy či lektory? Tak pojedte s námi do Sedmihorek.

SAMOBSLUŽNÉ PROGRAMY V ZOO

Zoo Liberec nabízí školám dva samoobslužné programy, které vedle vzdělání umožní zažít trochu jinou prohlídku liberecké zoo. Programy jsou připraveny pro samostatnou práci skupin bez účasti lektora. Jedním je Zvířetika, která spolu se zajímavostmi ze života zvířat nabízí hravé zopakování matematiky, a druhým je nově vytvořená hra Detektivem v zoo, jež byla spuštěna v srpnu u příležitosti 120. výročí založení zoologické zahrady.

Program **Detektivem v zoo** se snaží upozornit na ohrožení zvířat v důsledku pašování a nelegálního obchodu s volně žijícími zvířaty. Účastníci se vydávají na cestu a na jednotlivých zastaveních za pomoci svého důvtipu a s využitím několika pomůcek řeší záhadu zmizelého zvířete, kterou se dozví z úvodního dopisu.

Hru mohou hrát jednotlivci, rodiny i celé třídy. Je rozdělena na dvě kategorie obtížnosti dle věku, žáci prvního a druhého stupně základních škol. Všechny potřebné pomůcky lze zakoupit jako sadu na pokladně zoo. Odtud také cesta začíná. Účastníci obdrží obálku s potřebnými informacemi a úvodním dopisem. V obálce najdou i nezbytné pomůcky k úspěšnému pátrání, kapesní lupu a tužku.

V areálu zoo jsou materiály označeny tímto logem:

Zvířetika nabízí hravé zopakování vybraných matematických znalostí a dovedností 5. nebo 7. třídy ZŠ. Za pomoci jednoduchých slovních úloh v pracovních listech účastníci projdou libereckou zoo. Během výpočtů se děti seznámí se zajímavými fakty o chovaných zvířatech, posílání moderních zoologických zahrad a zopakují si matematické dovednosti. Pedagog si volí ze dvou variant obtížnosti pracovních listů.

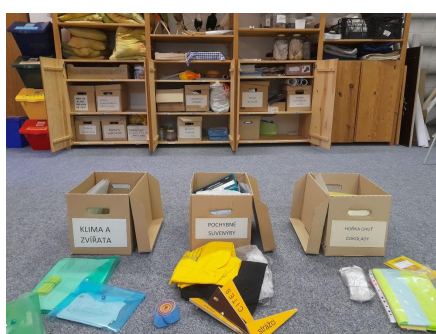
Pracovní listy lze zakoupit po předchozím objednání na pokladně zoo. Je to sada šesti různých tras. Účastníci ve skupinách postupně navštíví několik zvířat, přičemž trasy jednotlivých skupin se liší. Výsledky jednotlivých úloh na jednom stanovišti navedou řešitele na další stanoviště. Trasa nakonec všechny skupiny zavede na poslední společné stanoviště.

Alice Hudcová

Program Detektivem v zoo baví holky i kluky

O PRÁZDNIČNÁCH JSME SE NENUDILI

Co jsme dělali o prázdninách? Odpovědi najdete ve fotoreportáži, k jejíž prohlídce vás srdečně zveme.

Kompletovali jsme programy.

Pečovali jsme o naši zahrádku.

Spustili jsme Detektiva v zoo.

Připravili jsme a realizovali tábor.

Vydali jsme novou nabídku.

Odpočívali jsme...

REVIZE RVP: PŘÍLEŽITOST PRO ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVU?

V tomto měsíci by MŠMT mělo schválit dva roky připravovaný dokument – nový rámcový vzdělávací program pro základní školy (RVP). Co od něho můžeme čekat?

Především otevření nových příležitostí. Nový RVP posiluje takovou praxi environmentální výchovy, o které věříme, že je dobrá. Můžeme jej chápat jako určitý maják: ukazuje nám, kterým směrem jít a o co usilovat. Pojdme se na některá z těchto doporučení podívat.

Nový RVP podporuje v naší oblasti takovou výuku, která je spojená s místem, kde žáci žijí. Žáci by se měli učit zkoumat svoje místo, přemýšlet o tom, co by v něm chtěli a mohli změnit, a jak by žádoucí změna mohla vypadat. Řada škol v současné době podobné projekty realizuje. RVP jim k tomu nyní zajistí potřebný prostor a formální oporu.

Další školy jsou zapojené do programů, jako je Ekoškola a podobné. Podle nového RVP by všichni žáci měli zažít, že změnili něco ve škole, jejím okolí či širší komunitě k lepšímu. Průřezové téma „Udržitelné prostředí“ podporuje výuku zkušeností a zapojováním se do konkrétních, „akčních“ projektů. Školy, které takové projekty již dělají, nový RVP podpoří. Ty ostatní pak motivuje, aby s tím začaly.

Nový RVP podporuje ucelenou výuku o klimatu. Předpokládá, že na klimatickém vzdělávání bude spolupracovat více učitelů z různých oborů. Žáci by se měli učit o klimatické změně přemýšlet z různých stran a uvědomovat si, jak souvisí s jejich životem i životem společnosti. Měli by se učit rozpoznávat, které mediální zprávy o klimatu jsou vědecky podložené, které ne. Měli by dostat také prostor k tomu, aby mohli sdílet obavy i naděje, které z vývoje světa mají.

Autor příspěvku na semináři v SEV DIVIZNA Liberec.

RVP zavádí nově do kurikula kompetenci „k občanství a udržitelnosti“. Tu můžeme opět chápat jako vyjádření podpory pro realizaci environmentální výchovy – např. pro posilování vztahu žáků k přírodě, k rozvinutí jejich schopnosti přemýšlet o budoucnosti či aktivně se zapojovat do dění v jejich okolí.

Samozřejmě vždy záleží na tom, jak se ta či která škola s dokumentem vyrovná. Na některých školách možná nebudou změny příliš veliké. Další podpoří v tom, co už dělají samy. Jiným ale může pomoci najít si novou cestu.

Pokud dokážeme využít nový RVP jako příležitost, můžeme společně měnit praxi environmentální výchovy. V důsledku pak dokážeme pomoci žákům lépe se zorientovat v dnešním světě plném složitých výzev a posílit jejich přesvědčení, že nejsou bezmocní – že společným úsilím dokážou prosazovat změny k lepšímu.

SBÍRÁME PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE!

Nové RVP otvírá větší prostor pro místně zakotvené učení, klimatické vzdělávání a aktivní zapojování žáků do projektů v jejich okolí. Děláte ve vaší škole či středisku něco podobného? Budeme moc rádi za sdílení příkladů, které bychom pak chtěli využít ve volně dostupných metodických videopřednáškách (evvoprednasky.cz). Pomůžete tak dalším školám, které si od vás budou moci vzít inspiraci. Na vyplnění stačí 3-4 minuty.

Děkujeme vám za spolupráci.

Jan Činčera, Masarykova univerzita

<https://forms.gle/ZHSj7vt53zSjxxTW9>

TIPY, JAK POMOCI ZVÍŘATŮM OHROŽENÝM V PODZIMNÍM (NE)ČASE

Nejbarevnější část roku je kromě babího léta také časem, kdy se zkracuje den a objevují se první chladné dešťové a sněhové plískanice.

Požádali jsme Ivanu Hancvenclovou z Centra pro zvířata v nouzi Archa při Zoo Liberec o pár informací k tomuto aktuálnímu tématu.

Které druhy zvířat jsou podzimním nečasem nejvíce ohroženy a proč?

Podzimní nečasy jsou přírodními jevy, které těžko ovlivníme. Zvířata jsou na ně uzpůsobena, a pokud nedochází k extrémním klimatickým jevům, nedá se hovořit o nějakém ohrožení. Obecně mívají největší potíže pozdní mláďata, zejména malí ježci a ptáčata. Pro ně je důležité teplo, takže při nízkých teplotách a deštích často prochladnou a hynou.

Co bývá nejčastější příčinou příjmů zvířat do záchranné stanice v tomto období?

Nejčastěji přijímáme ježčí mláďata, která bývají podchlazená, apatická či vyhublá. Nálezci většinou uvádějí, že ježčata leží dlouhou dobu na stejném místě mimo svůj obvyklý úkryt. Důvodem bývá často prostý přírodní výběr – slabší mláďata nepřežijí. Někdy však může dojít k úhynu matky nebo ke zničení úkrytu (např. je vyhrabe pes, dojde k vytopení při silných deštích...). S blížící se zimou přijímáme též větší množství netopýrů – obvykle proto, že přijdou o své zimoviště během stavebních prací (vybourávání oken apod.).

Jak můžeme zvířatům my lidé účelně a hlavně efektivně pomáhat?

Máme pocit, že spousta lidí by před zimou nejraději navlékala srnky do svetrů. V dobré víře preventivně chytají každého ježka, kterého potkají, protože si někde přečetli „pokud neváží 600 gramů, nepřežije zimu“. To ale není pravda – úspěšně hibernují i mnohem menší ježci, záleží především na zdravotním stavu a kvalitě úkrytu. Zdravý ježek se zvládne do zimy vykrmit sám. „Zachraňování“ málo životaschopných jedinců, kteří by jinak podlehli přírodnímu výběru, nemá pro populaci žádný smysl – je to spíše kontraproduktivní. Hlavní zásadou pomoci volně žijícím zvířatům je nezasahovat do přirozených přírodních procesů a pomáhat především tehdy, když se zvíře ocitne v nouzi vlivem lidské činnosti.

Chcete-li na podzim účinně pomoci oblíbeným ježkům, určitě jim přijdou vhod úkryty na vašich zahradách, jak hromady klestí a listí, tak i vyrobené boudičky, v nichž mohou přezimovat. Je možné je na zahradách i přikrmit – vhodným příkrmem jsou granule pro kočky. Ale opět zdůrazňuji – nutné to není, přirozená potrava je vždy nejlepší. Ideálním řešením je udržovat zahradu tak trošku „nadivoko“, aby byla pestrým prostředím, v němž si mohou nejen ježci najít dostatek hmyzu, červíků a žízála.

Ptáci za dlouhodobých dešťů určitě ocení příkrmování slunečnicovými semínky. Pomůže to zejména druhům, které se jinak živí převážně hmyzem. Lov hmyzu je během lijáků pro ptáky velmi obtížný, takže příjem energie z tučných semen jim skutečně může zachránit život.

Naopak příkrmování lesní zvěře se zcela vyhněte! Tvrdé pečivo, ovoce a zelenina ve větším množství – to vše způsobuje srnkám a jelenům vážné trávicí potíže, které je mohou velice rychle usmrtit.

Další informace nejen k tomuto tématu můžete nalézt na našem [webu](#) nebo na sociálních sítích.

Ivano, děkuji Ti za rozhovor a celému týmu Archy za smysluplnou a obětavou práci.

Ondřej Šíp

LIDÉ ZE ZOO - ADÉLA HEMELÍKOVÁ

Rádi vám představujeme naši kolegyni ze Zoo Liberec Adélu Hemelíkovou. Spolupracuje s námi na tvorbě programů zaměřených na ochranu zvířat a přírody. Věnuje se ochraně mořských ekosystémů a především mořských želv v Indonésii.

Adélo, pracuješ jako vedoucí oddělení výzkumu a ochrany přírody v takzvané první linii. Co je náplní Tvé práce a jak se v této roli cítíš?

Náplní mé práce jsou různé činnosti. Nejraději mám práci v terénu, ale to je samozřejmě jen malá část. Starám se o chod projektů, které realizujeme v Indonésii, pracuji na metodikách, nebo zpracovávám data. Součástí mé práce je také psaní a administrace různých grantů, díky kterým můžeme naše ochrannářské a komunitní projekty realizovat. V neposlední řadě to je také administrace spojená s ostatními projekty, které Zoo Liberec podporuje.

STRUČNÉ PŘEDSTAVENÍ

Absolvované studium:

Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého (Bc.+Mgr.)

Fakulta životního prostředí, ČZU (Ph.D. – stále studuji).

Cesta k profesi:

Během studia jsem začala vyjíždět na různé projekty do zahraničí. Jednou ze stáží, na kterou jsem také vyjela, byl projekt Korálová školka pod Zoo Liberec. Od té doby (2017) se zoo stále spolupracují. Po ukončení magisterského studia jsem se rozhodla ještě pro doktorandské studium, abych dále zlepšila své dovednosti a znalosti.

V létě letošního roku vyšel Průvodce odpovědného turisty, který jste připravovaly společně s Petrou Bolechovou a studentkou ČZU v Praze Pavlínou Šimkovou. Proč tento průvodce vznikl a v čem vidíš jeho přínos?

Cílem průvodce je šířit osvětu o problematice turistiky zahrnující aktivity s divokými zvířaty. Průvodce poukazuje v šesti krátkých kapitolách (kytovci, primáti, sloni, šelmy, plazi, ptáci) nejen na problematiku spojenou s využitím divokých zvířat v turismu, ale také radí, jak rozeznat atrakci na business od aktivity, která může naopak ochraně daného druhu pomoci. I se zvířaty je totiž možné si užít zajímavé zážitky, tak aby přitom ale netrpěla.

Mnoho lidí neví, že Česká republika je významným tranzitním i cílovým místem ilegálního obchodu se zvířaty. Je tomu opravdu tak?

Ano, bohužel je tomu tak. Dováží se k nám různé druhy exotických zvířat a Česká republika je také tranzitní zemí, přes kterou putují různé produkty z divokých zvířat pro potřeby tradiční medicíny v Jihovýchodní Asii.

Adélo, děkuji za rozhovor a spolupráci s DIVIZNOU.

Informace o záchovných programech naleznete [ZDE](#).

Ondřej Šíp

OKNO DO ZOO SVĚTA

PODZIM BUDE PATŘIT PŘÁTELŮM ZOO A TAKÉ STRAŠIDLŮM

Na podzimní měsíce plánuje liberecká zoologická zahrada už tradičně dvě velké akce.

Na tu první je vyhrazena **sobota 5. října**, kdy se koná **Den zvířat**. Ten připadá na pátek 4. října na svátek svatého Františka z Assisi, velkého ochránce zvířat. Od 9 do 15 hodin budou připraveny komentované prohlídky a setkání u zvířat, komentovaná historická prohlídka a řada stanovišť, v nichž najdou vyžití jak děti, tak dospělí. Chybět nebude ani dobrá káva a zejména nejmenší slečny potěší stánek, kde si budou moci nechat vyzdobit obličej.

Strašidelná zoo

Den zvířat v letošním roce oslavíme v zoo v sobotu 5. října

Návštěva u stánku DIVIZNY vždy stojí za to.

Kdo se rád bojí, si přijde na své na další tradiční říjnové akci. Populární **Strašidelná zoo** se letos odehraje **o víkendu 26. a 27. října**. Po oba tyto dny budou vždy ve večerních hodinách hlavním lákadlem zoo nikoliv zvířata, ale kouzelně nazdobená a nasvícená zahrada plná čarodějnic, umrlců, kostlivců či jinak děsivých bytostí. Pro ty zvláště otrlé bude opět připravena „hardcore zóna“.

Gabriela Volná

MÁME PRO VÁS V HLEDÁČKU

NECHME SE PŘEKVAPOVAT

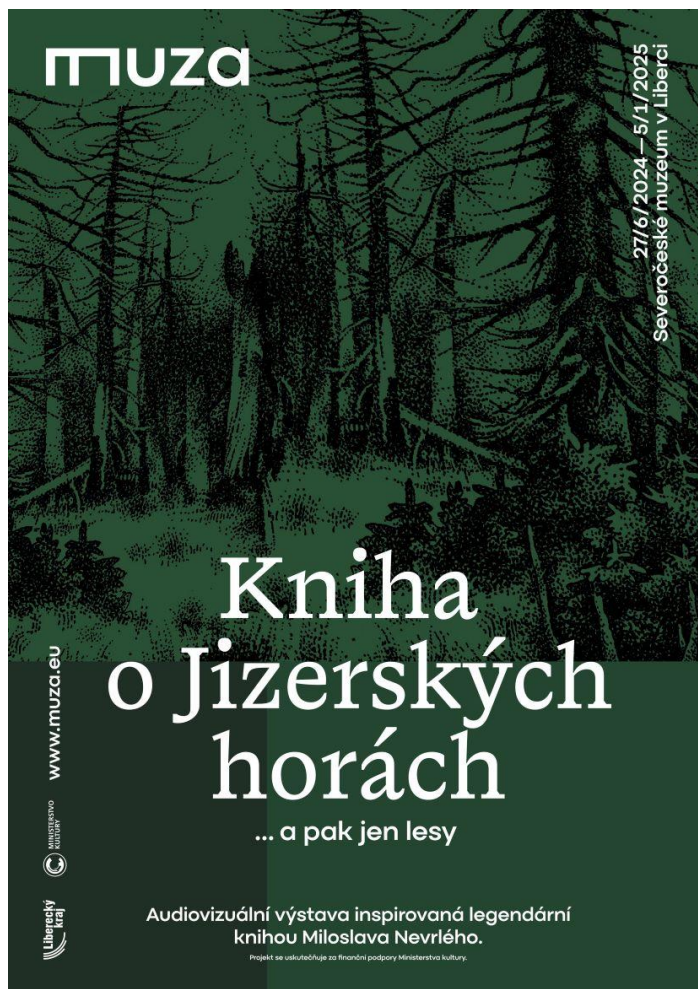
Vzdělávací festival přírodovědných filmů nabídne 12. 11. 2024 krátké filmové projekce z [online knihovny](#) České koalice pro ochranu biodiverzity (CCBC) a besedy s odborníky. Festival proběhne na dvou místech, v MUZA / Severočeském muzeu v Liberci a v Zoo Liberec, a je díky podpoře spoluorganizátorů a MŽP zdarma.

Cílem festivalu je představit žákům vybrané živočišné druhy, přiblížit práci terénních zoologů a podpořit ochranu přírody. O moderovanou diskuzi se žáky se postará moderátorka z Rádia Junior.

Festival je určen žákům druhého stupně základních škol a víceletých gymnázií. Svě místo na projekci o mlocích, ještěrkách, žábách, supech, invazních druzích nebo záchraných stanicích si rezervujte [zde](#).

Anotace témat naleznete [zde](#) a v následujících dnech vše na našem webu www.ccbc.cz.

Alena Klézlová, CCBC

DVĚ UNIKÁTNÍ VÝSTAVY

téměř na stejné adrese v Liberci

V Severočeském muzeu doporučujeme výstavu **Kniha o Jizerských horách... a pak jen lesy**.

V Oblastní galerii pak výstavu **Horizont hory: Krajina pod Ještědem**.